

3. Клімова Г. Інновації у вищій школі: сутність та типологія. URL: https://ndipzir.org.ua/wp-content/uploads/2019/17.05.19/17_05_2019-178-183.pdf

4. Долгопол О. Кір'янова О. Інноваційні методи й технології у вищій освіті України: сучасний аспект. URL: <https://pednauk.cusu.edu.ua/index.php/pednauk/article/view/794/727>

5. Організаційні, правові та психолого-педагогічні аспекти реалізації професійної мобільності студентів в період війни: реалії та перспективи: Матеріали III-ої Міжнародної студентської науково-практичної конференції, м. Львів, 28 листопада 2024 року / за ред. Т.М. Горохівської, Р.- М. І. Швай, Ю.М. Козловського, О.М., Ієвлева, Л.В. Дольнікової; за заг. ред. О.М. Ієвлева. Львів, 2024. 119 с.

6. В Україні запускають мережу стартап-шкіл при університетах. URL: <https://dou.ua/lenta/news/network-startup-schools-incubators-accelerators/>

Музика А.О.,

**Науковий керівник: Мельниченко Р.В., к.ю.н., доц.,
завідувач кафедри правового забезпечення безпеки бізнесу,**

**адвокат
м. Київ**

СУЧАСНІ НАПРЯМИ РОЗВИТКУ ЮРИДИЧНОЇ НАУКИ

Актуальність. Юридична наука виступає одним із ключових інструментів забезпечення стабільності та розвитку правової держави. Сучасні виклики – глобалізація, цифровізація, трансформація безпекового середовища та повномасштабна війна на території України – вимагають перегляду традиційних підходів до правотворення, тлумачення норм права та наукового аналізу правових явищ [1, с.12].

Мета тез: виявити та систематизувати основні напрями розвитку юридичної науки, які забезпечують адаптацію національної правової системи до сучасних викликів, а також окреслити пріоритетні напрями наукових досліджень і практичних реформ.

1. Конституційно-правові трансформації. Один із центральних напрямів сучасної юридичної науки – дослідження механізмів захисту прав людини в умовах надзвичайних правових режимів, а також удосконалення інститутів конституційної відповідальності та контролю. Наукові розробки повинні забезпечити баланс між гарантіями прав і свобод і потребою забезпечення національної безпеки, пропонуючи правові моделі, які зберігають верховенство права навіть у кризових умовах [2, с. 34].

2. Міжнародне право і євроінтеграція. Інтеграція України у європейський правовий простір залишається пріоритетом, що визначає низку наукових і прикладних досліджень. Юридична наука зосереджується на імплементації європейських стандартів, адаптації національного законодавства до міжнародних зобов'язань, а також на питаннях співпраці у сфері міжнародного судочинства та розслідування воєнних злочинів. Практичним наслідком таких досліджень є рекомендації щодо реформ судової системи, вдосконалення процесуальної взаємодії з міжнародними органами та забезпечення виконання міжнародних рішень [3, с. 58].

Особлива роль відводиться дослідженням механізмів міжнародного захисту прав людини, трансформації механізмів притягнення до відповідальності за порушення міжнародного гуманітарного права та підвищенню ефективності співпраці з міжнародними інституціями у питаннях відновлення справедливості.

3. Кримінально-правові виклики. Розвиток інформаційних технологій і поширення кіберпростору породжують нові моделі злочинної поведінки – від кібератак до цифрових шахрайств. Юридична наука повинна запропонувати сучасні підходи до криміналізації, процесуального забезпечення доказуваності в електронному середовищі та міжнародного співробітництва з протидії транснаціональній злочинності [4, с. 102]. Паралельно

збільшується потреба в наукових розробках, спрямованих на кваліфікацію воєнних злочинців, організацію доказової бази та правові механізми репарацій.

4. Цивільно-правова та господарська трансформація. Діджиталізація економіки та впровадження електронних сервісів ставлять перед цивільним та господарським правом завдання щодо правового регулювання електронних договорів, цифрових прав на об'єкти інтелектуальної власності, взаємовідносин за участі алгоритмів та штучного інтелекту. Наукові дослідження визначають правовий статус результатів діяльності ІІ, питання відповідальності за автоматизовані рішення та механізми захисту прав споживачів у цифровому середовищі [5, с.77].

Також актуальним є питання регулювання власності та відновлення прав власників в умовах воєнних дій, механізмів компенсації та реституції, що вимагає міждисциплінарного підходу, поєднання норм міжнародного, адміністративного і цивільного права.

5. Судова практика і верховенство права. Дослідження ефективності судочинства, захисту прав у суді, питання судової незалежності та протидії корупції залишаються у фокусі юридичної науки. Інтенсивне впровадження електронного правосуддя, автоматизованих систем управління справами та відкритих баз даних створює нові можливості для підвищення прозорості та оперативності, але одночасно вимагає ретельного аналізу ризиків для гарантій справедливого судового розгляду [6, с. 41].

6. Правничу освіту і наукові підходи. Сучасна юридична наука тісно пов'язана з трансформацією системи правничої освіти. Інтердисциплінарні програми, клінічна освіта, залучення практиків до навчального процесу, емпіричні дослідження та відкритий доступ до даних сприяють формуванню компетентного правника майбутнього. Науковому середовищу необхідно стимулювати дослідження, які поєднують теоретичні конструкції з прикладними кейсами, зокрема через проекти, що моделюють правові наслідки політичних і економічних трансформацій [7, с. 23].

Важливим напрямом є розвиток менторських програм, грантових ініціатив та надання можливостей для молодих вчених у сфері міждисциплінарних досліджень. Інноваційні методи викладання – проблемно-орієнтовані кейси, симуляції судових процесів та міжуніверситетські обміни – суттєво підвищують якість підготовки фахівців.

Рекомендації. По-перше, необхідно розвивати дослідження, спрямовані на імплементацію європейських стандартів у національне законодавство та судову практику. По-друге, пріоритетом має стати розробка правових механізмів, що дозволять ефективно протидіяти кіберзагрозам та регулювати застосування ІІ. По-третє, слід посилювати зв'язок між науковцями та практиками шляхом створення платформ для обміну досвідом і спільних проєктів.

Висновки. Сучасні напрями розвитку юридичної науки є комплексними і взаємозалежними; їх реалізація вимагатиме скоординованих дій законодавців, судової влади, наукової спільноти та освітніх установ. Тільки комплексний підхід дозволить забезпечити правову стабільність, захист прав людини та інтеграцію України у європейські правові простори.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР.
2. Загальна декларація прав людини (Universal Declaration of Human Rights), 10 грудня 1948 р.
3. Європейська конвенція з прав людини та практики Європейського суду з прав людини.
4. Кримінальне право України: сучасні виклики / за ред. І. Петрова. К., 2021. 376 с.
5. Цифрове право: проблеми регулювання штучного інтелекту та електронних договорів: Монографія. К., 2022. 240 с.
6. Судова реформа та електронне правосуддя: аналітичний звіт. К., 2020. 88 с.

7. Освітні інновації у правничій освіті: клінічна юридична практика та міждисциплінарний підхід. Статті. 2023.
8. Міжнародні механізми захисту прав людини: виклики та перспективи: Монографія. К., 2019. 312 с.
9. Антикорупційні практики та судова незалежність: збірник матеріалів. 2021. 200 с.
10. Проект Закону України про правове регулювання кібербезпеки: аналітичні коментарі. 2024.

Назарчук О.В.,
Науковий керівник: Павліченко І.М.,
старший викладач кафедри права
та правоохоронної діяльності,
Державний університет «Житомирська політехніка»,
м. Житомир

ПРАВОВА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ

Обрана мною тема є наразі актуальною та важливою у наш час, оскільки кожен день, вже протягом довгих років, Україна бореться з корупцією та її наслідками, яких вона завдала нашій країні. Корупція підриває довіру громадян до державних інституцій та гальмує економічний розвиток, тому вона є гострою проблемою, яка потребує сильної та постійної боротьби, щоб якомога швидше викоринити її і залишити нашим нащадкам лише спогади про неї заради побудови нової, сильної держави без її використання [2, с. 10].

Корупція має глибокі історичні корені. Перші згадки про корупційні практики зустрічаються ще в Стародавньому Вавилоні, де цар Хамурапі реформував державне управління з метою припинення зловживань своїх чиновників і суддів [1, с. 14]. У римському праві термін *corruptere* означав фальсифікацію свідчень або підкуп суддів. У середньовіччі корупція розглядалася як прояв гріховності, що потребує морального очищення [1, с. 15].

В Україні створено розгалужену нормативно-правову базу для боротьби з корупцією. Основними документами є: Конституція України, Закон України

«Про запобігання корупції», Кримінальний кодекс України, Кодекс адміністративного судочинства України та інші [3, с. 27]. Ці акти визначають правові засади, механізми та органи, відповідальні за протидію корупційним правопорушенням [3, с. 28].

Для реалізації антикорупційної політики в Україні створено спеціалізовані органи:

– Національне агентство з питань запобігання корупції (НАЗК) – відповідає за запобігання корупції, проведення антикорупційної експертизи нормативно-правових актів, моніторинг способу життя державних службовців [3, с. 28].

– Національне антикорупційне бюро України (НАБУ) – займається розслідуванням та попередженням корупційних злочинів, вчинених високопосадовцями [3, с. 28].

– Спеціалізована антикорупційна прокуратура (САП) – забезпечує публічне обвинувачення у справах про корупційні злочини [3, с. 28].

Ці органи взаємодіють між собою та з іншими правоохоронними структурами для ефективної боротьби з корупцією [3, с. 27].

Одним з основних напрямів у боротьбі з корупцією є виявлення та врегулювання конфлікту інтересів серед публічних службовців. Законодавство України передбачає обов'язок державних службовців подавати декларації про майно, доходи, витрати та зобов'язання фінансового характеру [2, с. 9]. Також існують обмеження щодо прийняття подарунків, участі у підприємницькій діяльності та інші заходи, спрямовані на запобігання корупційним ризикам [5, с. 52].

Громадські організації та активісти відіграють важливу роль у протидії корупції, здійснюючи моніторинг діяльності органів влади, організовуючи антикорупційні кампанії та